

Pozor na legislativní změny ve skladování a používání hnojiv.

Široká zemědělská veřejnost se musí v letošním roce opět vypořádat se změnami v legislativě, které jsou obsaženy ve Vyhlášce č. 91/2007 Sb., ze dne 23. dubna 2007, kterou se mění Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhlášky č. 476/2000 Sb., vyhlášky č. 473/2002 Sb. a vyhlášky č. 399/2004 Sb. stanoví podle § 16 písm. c) zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákona o hnojivech) podrobnosti skladování hnojiv a statkových hnojiv, způsobu používání hnojiv, statkových hnojiv a pomocných látek a způsobu vedení evidence o použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů.

Právní úpravy vycházejí z návaznosti na nařízení vlády č. 79/2007 Sb. a novelu č. 81/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí, nařízení vlády o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření.

Hlavní cíl těchto opatření je sledování přívodu využitelného dusíku na plochu pozemků. Tyto hodnoty budou vypočítávány na základě údajů vedených v evidenci o množství, druhu a době použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, plodin a let.

Předkládaný materiál nově zavádí pro potřeby kontroly nároků žadatelů o dotace používání kódů půdních bloků, popřípadě kódů dílů půdních bloků, neboť evidence hnojení je jednou ze základních podmínek nezbytných k získání dotací.

Dalšími důvody pro předložení novely vyhlášky jsou požadavky Evropské komise obsažené zejména ve Směrnici Rady 91/676/EHS (tzv. nitrátová směrnice) ochránit vody před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů. V předkládaném materiálu jsou jednoznačně stanoveny požadavky na skladování a způsob používání hnojiv a statkových hnojiv, jakož i požadavky na používání a skladování organických hnojiv. Stejně tak novela vyhlášky reaguje na požadavky kontrolních orgánů ČR na upřesnění používané terminologie i vyjasnění sporných částí vyhlášky, která jsou v současné době ošetřena výklady Ministerstva zemědělství.

Hlavní změny:

§ 4 Skladování statkových hnojiv

Nové znění § 4 upravuje v odstavci 1 možnosti uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě před jejich použitím. Je zde specifikován pojem „uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě před jejich použitím“, **a to jako maximálně dvouleté uložení na jednom místě.**

V odstavci 4 je umožněno snížení objemu skladovacích kapacit ve stanovených případech, které vyplývají ze zemědělské praxe. V současné době je část statkových hnojiv zpracovávána na organická hnojiva, např. kompostováním, aerobní fermentací v biofermentorech, anaerobní fermentací při výrobě bioplynu apod. Část statkových hnojiv je uváděna do oběhu. Existují i podniky, kde se např. kejda likviduje jako odpad, čistírenským způsobem. Tato statková hnojiva tedy nemusí být skladována po určenou dobu, jako kdyby měla být využita ke hnojení, v závislosti na klimatických, povětrnostních a půdních podmínkách. V případě doložitelného vynětí celého objemu nebo části produkovaných statkových hnojiv z výše uvedených důvodů je možné akceptovat úměrné snížení požadovaných skladovacích kapacit. **Skladovací kapacita však i po snížení musí odpovídat (z důvodů dostatečné rezervy pro nepředvídatelné okolnosti) minimálně dvouměsíční celkové produkci statkových hnojiv.** Možnost snížení skladovacích kapacit se netýká podniků,

kde je např. kejda uváděna z velkochovu do oběhu v rámci obchodního vztahu na pozemky v obvyklých agrotechnických lhůtách, po skladování v objektech jejího producenta.

§ 7 Vedení evidence

S ohledem na skutečnost, že původní text odstavce 1 je uveden přímo v zákoně o hnojivech byl novelou vyhlášky částečně zrušen. Změna textu v závěru původního odstavce 1 je navržena z důvodu upřesnění bližší časové specifikace vedení evidence pro účely provedení kontroly. Rovněž je proti původnímu znění umožněno vedení evidence hnojení různým způsobem, rozhodující je tedy pouze úplnost zaznamenaných údajů a nikoliv jejich forma. Pro lokalizaci půdních bloků pro potřeby kontroly dotací je nutno uvádět údaje o užívaných půdních blocích nebo o jejich dílech, tedy číslo čtverce mapy a zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu. Tabulka uvedená v příloze č. 1 vyhlášky byla upřesněna na základě poznatků zemědělské praxe a připomínek kontrolních orgánů (zpřesnění terminologie, doplnění údajů o ploše, doplnění živiny „síra“, sloučení kategorií hnojiva a statková hnojiva apod.).

Podle § 9 odst. 6 zákona o hnojivech, se evidence hnojení „vede o množství, druhu a době použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, plodin a let“. Podle § 2 tohoto zákona jsou statkovým hnojivem vedlejší produkty chovu hospodářských zvířat a rostlinné zbytky. Používáním statkových hnojiv se tedy rozumí nejen jejich technická aplikace, ale i ponechání sklíditelných rostlinných zbytků na pozemku nebo ponechání výkalů a moči hospodářských zvířat při pastvě nebo při jejich jiném pobytu na zemědělské půdě. Z výše uvedených důvodů je nutné vyžadovat i tuto evidenci a k ní doplnit do tabulek uvedených v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky údaje stanovené v § 7 odst. 1 a 2 vyhlášky.

Příloha č. 1 vyhlášky

V příloze č. 1 byla tabulka doplněna zejména o údaje potřebné ke kontrole agroenvironmentálních opatření, přímých plateb (SAPS) a ostatních dotací (LFA, Natura 2000). Pro účely kontroly plnění požadavků souvisejících s uvedenými platbami a dotacemi se pozemkem rozumí půdní blok nebo jeho díl. Pro uvedení katastrálního území, které je nutné pro upřesnění polohy pozemku je vyčleněn zvláštní sloupec. Podnikatelé v zemědělství registrovaní v registru půdy (LPIS) uvádějí do rubriky „Katastrální území“ čtverec mapy a místo čísla pozemku uvedou zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu. Tyto údaje slouží nejen pro kontrolu dotací ale i pro účely agrochemického zkoušení zemědělských půd, nitrátové směrnice apod. Pro kontrolu plnění požadavků na zapravení hnojiv a statkových hnojiv do půdy (§ 5 odst. 4 vyhlášky č. 274/1998 Sb., § 11 odst. 5 nařízení vlády č. 103/2003 Sb. - podmínky dobrého zemědělského stavu pro cross compliance) je požadován údaj o datu zapravení uvedených látek do půdy. Pro potřeby jak kontroly, tak i podnikatelů v zemědělství byl přidán požadavek na uvedení plochy pozemku, plochy pěstované plodiny a hnojené plochy. Uvedené plochy nemusí být stejné, zejména při pěstování více plodin stejné kultury na jednom pozemku (půdním bloku nebo jeho dílu) a rovněž při vynechání hnojení na části pozemku, např. při diferencovaném hnojení v rámci tzv. precizního zemědělství nebo z důvodů požadavku jiných předpisů (např. nařízení vlády č. 103/2003 Sb. – požadavek na nehnojení v blízkosti vodní toků). Pro lepší přehlednost byl v tabulce dále doplněn požadavek na uvedení údaje o použití hnojiva a statkového hnojiva celkem za celý pozemek (půdní blok nebo jeho díl).

Tabulka byla zjednodušena sloučením skupin organického hnojení (organická a organominerální hnojiva, statková hnojiva, upravené kaly) a minerálního hnojení (minerální hnojiva). Z praktického hlediska byla v tabulce uvedené v příloze č. 1 doplněna živina síra „S“, neboť touto živinou se stále více cíleně hnojí. Do souladu s jinými předpisy byla uvedena i terminologie. Místo pojmu „aplikace“ byl použit obecnější termín „použití“ zahrnující i ponechání výkalů a moči hospodářských zvířat na zemědělské půdě; místo pojmu „stopové prvky“ byl použit pojem „hnojiva se stopovými živinami“ uvedený ve vyhlášce č. 474/2000 Sb. Z důvodů zmírnění požadavků na formu vedení evidence bylo vypuštěno číslování sloupců tabulky.

Evidence o použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů

podnikatel v zemědělství:
vlastník lesního pozemku:
fyzická nebo právnická osoba provozující lesní výrobu:

datum narození (IČ, bylo-li přiděleno):

IČ, bylo-li přiděleno:

Katastrální území ¹⁾	Pozemek ¹⁾ Lesní pozemek oddělení, porost, porostní skupina)		Plodina ²⁾		Hnojení		Hnojiva, statková hnojiva, upravené kalý (v sušině)					Pomocné látky, hnojiva se stopovými živinami						
	číslo	plocha (ha)	druh, odrůda (užitkový směr)	plocha (ha)	datum použití	datum zapravení do půdy	plocha (ha)	druh nebo název	celkem (t, kg, litry)	dávka (t, kg, litr na 1 ha)	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	MgO	CaO	S	název	dávka (kg, litr na 1 ha)

¹⁾ Pokud je podnikatel v zemědělství zařazen v registru půdy podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, uvede v rubrice katastrální území číslo čtverce mapy a v rubrice pozemek zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu.

²⁾ U trvalých travních porostů se uvede pouze zemědělská kultura travní porost⁶⁾.

Příloha č. 2 vyhlášky

Důvodem pro změny tabulky v příloze č. 2 vyhlášky je zejména potřeba upřesnit evidenci přívodu živin ve výkalech a moči hospodářských zvířat při pastvě nebo při jejich pobytu na zemědělské půdě. Údaje v tabulce byly rovněž doplněny o hodnoty přívodu živin do půdy při použití hnoje z hluboké podestýlky, který má vyšší obsahy živin, neboť obsahuje i živiny obsažené v moči zasáklé do steliva. Tato technologie bez produkce močůvky je v praxi široce využívána.

„Příloha č. 2 k vyhlášce č. 274/1998 Sb.

Průměrný přívod živin do půdy ve statkových hnojivech

Statkové hnojivo	Průměrný obsah sušiny (%)	Dusík (N)	Fosfor (P ₂ O ₅)	Draslík (K ₂ O)
		kg · t ⁻¹ 1)		
Hnůj skotu	23,0	5,0	3,1	7,1
Hnůj skotu (z hluboké podestýlky)	23,0	6,0	3,1	10,7
Hnůj prasat	23,0	6,2	5,7	5,1
Hnůj prasat (z hluboké podestýlky)	23,0	7,4	5,7	7,1
Koňský hnůj	29,0	5,2	3,2	7,3
Ovčí hnůj, kozí hnůj	28,0	7,6	3,7	10,4
Močůvka skotu a hnojůvka	2,4	2,5	0,2	5,3
Močůvka prasat a hnojůvka	2,0	2,8	0,5	2,5
Kejda skotu	7,8	3,2	1,5	4,8
Kejda prasat	6,8	5,0	3,0	2,3
Kejda ovčí, kejda koz	24,0	6,0	2,1	5,3
Kejda drůbeže	11,8	9,6	6,4	3,8
Čerstvý drůbeží trus	23,0	18,0	11,9	7,1
Drůbeží trus uleželý (ztráty N 35 %)	33,0	16,8	17,1	10,2
Suchý drůbeží trus (ztráty N 50 %)	50,0	19,2	24,3	14,9
Suchý drůbeží trus (ztráty N 50 %)	73,0	28,0	35,5	21,8
Drůbeží podestýlka (ztráty N 50 %)	50,0	19,2	16,0	11,3
Výkaly a moč skotu (průměrná roční produkce 14,0 t · DJ ⁻¹)		3,3 2)	2,2	7,1
Výkaly a moč ovčí, koz (průměrná roční produkce 9,1 t · DJ ⁻¹)		4,9	2,6	6,6
Výkaly a moč koní (průměrná roční produkce 8,6 t · DJ ⁻¹)		2,8	2,3	3,5

Vysvětlivky k tabulce:

- 1) Přívod živin do půdy ve statkových hnojivech je uváděn již po odečtu ztrát ve stájích, při skladování statkových hnojiv a při pastvě hospodářských zvířat nebo jejich pobytu na zemědělské půdě. Pokud je k dispozici rozbor obsahu živin, nepoužijí se hodnoty uvedené v tabulce.
- 2) Pro skot do 2 let věku se použije hodnota 2,6 kg N · t⁻¹ výkalů a moči.

Poznámky:

- a) Pro kompost ze statkových hnojiv vyrobený pro vlastní účely (průměrný obsah sušiny kompostu 45–60 %) - lze použít následující hodnoty obsahů živin (v původní hmotě): dusík (N) $5,0 \text{ kg} \cdot \text{t}^{-1}$; fosfor (P_2O_5) $2,3 \text{ kg} \cdot \text{t}^{-1}$; draslík (K_2O) $3,6 \text{ kg} \cdot \text{t}^{-1}$. Pokud je k dispozici rozbor obsahu živin, nepoužijí se hodnoty uvedené v této poznámce.
- b) Obsahy dusíku, fosforu a draslíku v organických, popřípadě organominerálních hnojivech se zjistí rozbohem při jejich registračním řízení.
- c) Analýzy na obsahy dusíku, fosforu a draslíku v upravených kalech (v sušině) i v půdách pozemků, kde budou aplikovány, zajišťují původci kalu podle vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě (obsah $\text{P}_2\text{O}_5 = \text{obsah P} \times 2,292$; obsah $\text{K}_2\text{O} = \text{obsah K} \times 1,204$).“.

Ing. Pizinger Milan

ÚZPI Praha, pracoviště Písek